

Andreolje 2015 (Autorka fotografije: Neda Radulović-Viswanatha)

HUMANISTIKA U TRANZICIJI

Autori postera: grupa Škart

**ANDREVLJE,
15–18. JUL, 2015.**

Grupa 484 i Fabrika knjiga organizovale su 2015. godine, kao i u oktobru 2014,¹ četvorodnevni seminar “Humanistika u tranziciji”, na Andrevlju na Fruškoj gori, od 15. do 18. jula.

Namera seminara bila je da se studenti društvenih nauka i humanistike podstaknu na razmišljanje i istraživanje uloge obrazovanja i kulture u transformaciji društva.

Pošto se Srbija već dve i po decenije nalazi u razdoblju koje se opisuje kao tranziciono, svrha seminara je bila da se polaznicima da uvid u osnovne koncepcije koje se tiču tranzicije, te da se pokaže kako bi one mogle da se primene na razumevanje i tumačenje domaće situacije. Pored toga, cilj je bio i da se studenti podstaknu da razmišljaju o načinima da se ta situacija poboljša. Pored ovladavanja koncepcijama koje treba da omoguće precizniju analizu društvenih kretanja u proteklim decenijama i otvore nove perspektive, predavanja su imala za cilj i da istaknu važnost društvenih i humanističkih nauka u razumevanju i podsticanju promene društva. Insistiralo se dakle na važnosti kulture i obrazovanja u transformisanju društva i države.

Predavači i teme predavanja bili su:

I. Dean Duda (Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu):

---

¹ O tom seminaru iz 2014, kao i o njegovoj predistoriji, te tekstove tada održanih predavanja, vidi u *Reč* 85 (2015), str. 135–194. Dostupno i na <http://www.fabrikaknjiga.co.rs/wp-content/uploads/2015/07/Rec-85-31-final.pdf>.

Kulturalni studiji i tranzicija

Kulturalni studiji kao alat za analizu tranzicije, zašto su bili važni u domaćem kontekstu, kako nam pomažu izgraditi kritički aparat, historijat područja i matični kontekst, i napokon zašto su važni ne samo kao kritička pedagogija nego i kao znanje o problematici tranzicije.

2. Zoran Grozdanov (Studij protestantske teologije Sveučilišta u Zagrebu):

Teologija i društvena promjena

O teologiji oslobođenja koja vidi Isusa kao religijskog bogohulnika i političkoga buntovnika koga je napustio Bog i njenom pozivu na solidarnost sa žrtvama religije, društva i države. To jest o teologiji kao području ljudskih istraživanja, interesa i verovanja koje može oblikovati i uticati na stvarnost u kojoj živimo, i insistirati na njenoj promeni.

3. Biljana Stojković (Biološki fakultet Univerziteta u Beogradu):

Biološki determinizam u društvenoj praksi

78 Uprkos svim biološkim znanjima, i danas, postoji tendencija zloupotrebe biologije u različite svrhe konzervativnih i desničarskih društvenih ideologija. Posebno je upečatljiva primena prirodnjačkog mehanizma prirodne selekcije u konstrukciji neoliberalnih principa političke ekonomije. Pokušaj da se ljudska društva razumeju kroz prirodne mehanizme, kao i da se etički imperativi izvlače iz činjenica prirode, predstavlja osnovnu prirodnjačku pogrešku. Mora se naglasiti da ovoj grešci podleže ogroman broj društvenih teoretičara.

4. Nenad Veličković (Filozofski fakultet Univerziteta u Sarajevu):

Kako se transformiše obrazovni sistem?

O procedurama za utvrđivanje okvira za sadržaj udžbenika (konkretno čitanki) i za njihov izbor, te o mogućnostima da se utiče na standarde i planove i promene eventualne loše odluke prilikom izbora.

Seminar se sastojao od predavanja i radionica. Polaznici su u bili u obavezi da pročitaju bar polovinu tekstova koji se tiču seminara.

Preporučena literatura:

Dean Duda (prir.), *Politika teorije. Zbornik rasprava iz kulturalnih studija* (Zagreb: Disput, 2006).

Dean Duda, "Hrvanje s anđelima", *Reč* 66/12, 2002, str. 79-107. PDF fajl dostupan na <http://fabrikaknjiga.co.rs/rec/66/79.pdf>

Dean Duda, "Nadziranje značenja: što je kultura u kulturalnim studijama", *Reč* 64/10, 2001, str. 235-253. PDF fajl dostupan na <http://fabrikaknjiga.co.rs/rec/64/235.pdf>

Zoran Grozdanov, "Teologija iz konkretnoga", u Zoran Grozdanov (ur.), *Jürgen Moltmann. Teologija: silazak u vražje krugove smrti* (Rijeka: Ex libris, 2014), str. 31-60.

Jürgen Moltmann, "Raspeti bog u kontekstu", u Zoran Grozdanov (ur.), *Jürgen Moltmann. Teologija: silazak u vražje krugove smrti* (Rijeka: Ex libris, 2014), str. 13-30.

Biljana Stojković, "Darvinizacija psihologije: za i protiv", u Hilari Rouz i Stiven Rouz (prir.), *Avaj, jadni Darwin* (Beograd: Clio 2009), str. 335-349.

Nenad Veličković, "Svezame, zatvori se", u Nenad Veličković, *Dijagnoza – patriotizam* (Beograd: Fabrika knjiga, 2010), str. 127-170.

Sadržaj i program seminara osmislili su Dejan Ilić, Ana Kolarić, Neda Radulović-Viswanatha i Robert Kozma (Grupa 484), koji je, sa Isidorom Grubački, bio i organizator seminara. Ovde objavljujemo tekstove nastale na osnovu održanih predavanja (sa fotografijama koje je na Andrevlju napravila Neda Radulović-Viswanatha).

79

Fabrika knjiga i Grupa 484